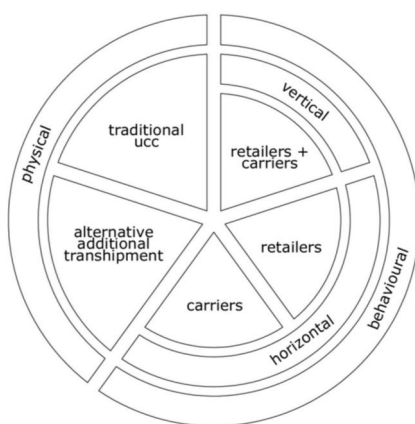

Bespreking: Sara Verlinde (2015) Promising but challenging urban freight transport solutions

Ron van Duin

Technische Universiteit Delft, Faculteit Techniek, Bestuur & Management¹

Op 22 mei 2015 promoveerde Sara Verlinde (onder leiding van Cathy Macharis en Frank Witlox) aan de Vrije Universiteit Brussel. In haar proefschrift staan de principes van consolidatie en daluren beleving centraal. Het doel van haar onderzoek is om haalbare en duurzame toepassingen van deze concepten te identificeren welke aanvaardbaar zijn voor alle betrokken actoren. Hiervoor analyseert Verlinde in eerste instantie 93 (ex-post/ex-ante) studies waarin onderzoek is gedaan naar de mogelijke invloed van een consolidatiecentrum. Verlinde onderzoekt ook het onderzoek van de consolidatie st ex-ante studies (55%) en ex-post (42%). Opvallend daarbij is dat voor zowel de ex-ante studies als de ex-post studies dezelfde impact indicatoren worden gebruikt zoals afname in gereden kilometers, afname van het aantal vrachtvoertuigbewegingen, afname van de het energieverbruik, afname van de CO₂-uitstoot, afname van de andere emissiefactoren. In 87% van de gevallen draagt een consolidatiecentrum daadwerkelijk bij aan een daling van het aantal voertuigkilometers. Verlinde stelt daarbij wel dat dit cijfer wat aan de hoge kant is door het gebrek aan betrouwbare vervoerdata in de binnenstad en te positieve schattingen. Dit wordt onderbouwd door het feit dat in de ex-post studies slechts 43% van de studies gebruikt maakt van echte praktijkdata, waarbij slechts 20% van de studies de vergelijking maakte de prestatie-indicatoren uit de praktijk van voor de implementatie van het consolidatie-centrum. Met een Fisher test (drempelwaarde 5%) werd aangetoond dat er geen significante relatie bestaat tussen een daling in de gerede kilometers en het aangeboden geconsolideerde volume.

Figuur 1: Classificatie van consolidatie georiënteerde maatregelen (Verlinde, 2015)

Deze constatering dat de daling van het aantal gerede kilometers beperkt is in de binnenstad, en het moeilijk is om een financieel gezond model te vinden voor een consolidatiecentrum geeft aanleiding tot Verlindes tweede onderzoeksvraag of het mogelijk is om te bundelen zonder consolidatiecentrum. In voorgestelde classificatie van consolidatie georiënteerde maatregelen laat Verlinde zien dat alternatieve overslagpunten, maar ook beïnvloeding van het gedrag tussen retailers en vervoerders, zowel horizontaal als verticaal, kan leiden tot nieuwe bundelingsvormen.

¹ Technische Universiteit Delft, E: j.h.r.vanduin@tudelft.nl

In de hoofdstukken hierop volgend worden twee veel belovende bundelingsconcepten nader bestudeerd. In een pilotproject in Brussel is het concept Mobiel Depot uitvoerig getest. Bij een Mobiel Depot wordt een trailer met pakketten de binnenstad in gereden naar een centraal punt van waaruit de finale distributie naar de uiteindelijke winkelier of consument plaatsvindt met behulp van fietskoeriers. Na een uitvoerige analyse van alle actorenpercepties (de welbekende 'MAMCA') wordt voor dit project geconcludeerd dat het concept voor pakjesdiensten inderdaad veel belovend is voor een daling van uitstoot van schadelijke stoffen en het aantal gemotoriseerde kilometers, maar de operationele kosten voor de logistieke dienstverlener verdubbelen waardoor het draagvlak voor dit concept in de huidige vorm laag is.

Het andere veelbelovend bundelingsconcept dat getest is in het proefschrift is het beleveren in de daluren. Het concept is uitvoerig bestudeerd vanuit de verschillende actorperspectieven (MAMCA). Hieruit bleek dat twee actorgroepen 'bestuurders van de vervoerders' en ontvangers een duidelijke voorkeur hebben voor dag-belevering. De transportsector kent een totaal tegenovergestelde mening en wenst levering vooral tussen 7 uur 's avonds en 7 uur 's morgens. Om alle effecten goed te kunnen doorgronden heeft Verlinde nog een gevalstudie gedaan voor de dal-belevering van een supermarktketen in België. In haar evaluatie heeft zij aangetoond dat aanzienlijke tijd- en brandstofbesparingen mogelijk zijn als de supermarkten in de avond, nacht of vroege beleverd worden. Volgens Verlinde is hier ook goed draagvlak voor te vinden op voorwaarde dat voldoende maatregelen genomen worden om de geluidsoverlast voor omwonenden te beperken.

Beide gevalstudies dragen bij aan het onderzoek naar duurzaam stedelijk goederenvervoer. Verder heeft Verlinde aangetoond dat de Multi Actor Multi Criteria Analyse (MAMCA) een uitstekende evaluatiemethode is om in de aanvangsfase van dergelijke veelbelovende concepten het draagvlak expliciet inzichtelijk te maken. Met dit proefschrift laat Verlinde zien dat zij zelf ook een 'promising researcher' is in het veld van 'city logistics', en uitgerust met het 'beautiful gene', haar in alle opzichte tot markant onderzoeker maakt.

Trefwoorden: actoren, consolidatie, daluren belevering, mobiel depot, nachtdistributie, stedelijk goederenvervoer